

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Řehákové a soudců Mgr. Martina Lachmanna a JUDr. Ivanky Havlíkové v právní věci

žalobce: **A. R.**
bytem [adresa],

zastoupeného JUDr. Matoušem Jírou, advokátem
sídlem 28. října 1001/3, Praha 1

proti

žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**
sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5 2016, čj. MHMP 776911/2016

takto:

- I. Rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 2. 5 2016, čj. MHMP 776911/2016, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Matouše Jíry, advokáta.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a vymezení sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5 2016, čj. MHMP 776911/2016, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 11, odboru vnitřních věcí (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze

dne 8. 7. 2015, čj. MCP11/15/000519, kterým bylo rozhodnuto, že žalobce nenabyl státní občanství České republiky prohlášením učiněným podle § 35 odst. 1 ve spojení s § 73 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 186/2013 Sb.“).

2. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti Prvostupňovému rozhodnutí a toto rozhodnutí potvrdil.

II. Rozhodnutí žalovaného (napadené rozhodnutí)

3. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí rekapituloval závěry vyslovené v napadeném rozhodnutí a shrnul námitky, jimiž žalobce v odvolání proti tomuto rozhodnutí brojil.
4. S poukazem na § 35 odst. 1 a § 73 zákona č. 186/2013 Sb. konstatoval, že podle ustanovení § 73 zákona č. 186/2013 Sb. fyzická osoba, která splňuje podmínky stanovené v § 35 odst. 1 písm. a) až c) zákona, avšak je ke dni nabytí účinnosti zákona o státním občanství České republiky, tj. ke dni 1. 1. 2014, starší 21 let, může do 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona učinit prohlášení o nabytí státního občanství České republiky, a nabýt takto státní občanství České republiky. Lhůta pro podání prohlášení dle ustanovení § 35 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 73 zákona č. 186/2013 Sb. uplynula podle žalovaného dne 31. 12. 2014, žalobce přitom učinil prohlášení o nabytí státního občanství České republiky dne 16. 12. 2014, tj. v zákonem stanovené lhůtě.
5. Žalovaný uvedl, že následně zkoumal splnění jednotlivých podmínek pro nabytí státního občanství České republiky prohlášením stanovených v § 35 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb., přičemž zdůraznil, že podmínky pro nabytí státního občanství České republiky jsou zákonodárcem koncipovány jako kumulativní a je tedy třeba zcela vyhovět každé z nich.
6. Ze spisového materiálu bylo podle žalovaného zřejmé, že žalobce splňuje podmínku uvedenou v § 35 odst. 1 písm. a) zákona č. 186/2013 Sb., tj. podmínku trvalého pobytu na území České republiky. Splnění této podmínky je doloženo průkazem o povolení k pobytu č. 000212610 vydaným Ministerstvem vnitra ČR dne 18. 7. 2013. Trvalý pobyt žalobce je podle žalovaného dále doložen potvrzeními odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra vydanými dne 21. 1. 2015 pod čj. MV-8428-2/OAM-2015, dne 10. 2. 2015 pod čj. MV-19895-2/OAM-2015 a dne 12. 6. 2015 pod čj. MV-87526-2/OAM-2015, z nichž vyplývá, že žalobce má na území České republiky povolen trvalý pobyt ode dne 2. 10. 2006.
7. Žalobce podle žalovaného rovněž splňuje podmínku uvedenou v § 35 odst. 1 písm. c) zákona, neboť nebyl odsouzen pro trestný čin nebo provinění, což bylo doloženo výpisem z evidence Rejstříku trestů České republiky ze dne 6. 2. 2015. Žalovaný přitom dále popsal okolnosti prokazování bezúhonnosti ve státech, ve kterých žalobce po dosažení věku 15 let pobýval nepřetržitě alespoň 6 měsíců.
8. K otázce počátku a rozsahu oprávněného a faktického pobytu žalobce na českém území ve smyslu § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. žalovaný konstatoval, že žalobce v prohlášení o nabytí státního občanství sám uvedl, že se na území České republiky oprávněně zdržuje ode dne 8. 3. 1999 a fakticky od roku 1999. Následně však podle žalovaného správnímu orgánu prvního stupně předložil čestné prohlášení Mgr. O. Z. o tom, že od března 1998 do března 1999 v Praze privátně vyučovala žalobce ruský jazyk a

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

literaturu. Žalovaný uvedl, že tento rozpor v počátku faktického pobytu žalobce na území České republiky správní orgán prvního stupně neodstranil, ani se jím nezabýval. Žalovaný k předloženému čestnému prohlášení Mgr. O. Z. konstatoval, že podle ustanovení § 53 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), lze předložení listiny jako důkazního prostředku nahradit čestným prohlášením účastníka nebo svědeckou výpovědí jen v případech a za podmínek stanovených zvláštním zákonem. Zákon č. 186/2013 Sb. však podle žalovaného připouští čestné prohlášení účastníka pouze v mezích ustanovení § 19 písm. e) zákona, tj. čestné prohlášení o bezúhonnosti u žadatele o udělení státního občanství České republiky. Čestné prohlášení jiné osoby, která není účastníkem řízení, není podle žalovaného přípustné. Žalovaný nepovažoval obsah čestného prohlášení, jímž se má potvrzovat údajná výuka žalobce, která měla probíhat zdarma a o které zjevně neexistuje žádný relevantní doklad, za věrohodný. Měl za to, že ze shromážděných podkladů lze za prokázaný počátek prokázaného faktického pobytu žalobce na území České republiky označit měsíc duben roku 1999, což odpovídá jak potvrzení Státního vzdělávacího zařízení při Velvyslanectví Ruské federace v České republice, podle něhož žalobce v tomto zařízení absolvoval školní výuku od dubna 1999 do května 1999, tak i údajům uvedeným na počátku správního řízení žalobcem samým a nakonec i datu, kdy žalobce získal první oprávnění k pobytu na území České republiky.

9. Pokud jde o problematiku počátku oprávněného pobytu žalobce na území České republiky, tedy toho kritéria, které vedlo správní orgán prvního stupně k vydání zamítavého rozhodnutí a k němuž především směřovala odvolací argumentace, žalovaný uvedl, že správní orgán prvního stupně šetřením provedeným u odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR zjistil, že žalobce získal první oprávnění k pobytu na území České republiky dne 25. 5. 1999, a to ve formě dlouhodobého víza za účelem sloučení s rodinou platného do 30. 9. 2004. Tento údaj přitom podle žalovaného Ministerstvo vnitra správnímu orgánu prvního stupně opakovaně potvrdilo, a to ve vyjádřeních čj. MV-8428-2/OAM-2015 ze dne 21. 1. 2015 a čj. MV-87526-2/OAM-2015 ze dne 12. 6. 2015. Pokud žalobce v rámci odvolací argumentace namítal, že se na území České republiky fakticky zdržuje již od svých devíti let, což by bez náležitého povolení k pobytu nebylo možné, přičemž tvrdil, že záznamy o pobytech cizinců v inkriminované době nejsou úplné a jeho údaj o oprávněném pobytu na českém území může z důvodu pochybení na straně úřadů chybět, žalovaný konstatoval, že sám žalobce na počátku řízení uvedl, že na území České republiky pobývá oprávněně od 8. 3. 1999 a fakticky se zde zdržuje od roku 1999. Až v průběhu správního řízení pak podle žalovaného předložil správnímu orgánu prvního stupně již zmíněné čestné prohlášení Mgr. O. Z. Pokud jde o údaj o prvním oprávnění k pobytu žalobce na území České republiky, žalovaný konstatoval, že nemá v tomto směru důvod pochybovat o úplnosti podkladů, které má ohledně pobytové historie žalobce k dispozici odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Z námitek žalobce není podle žalovaného zcela zřejmé, z čeho žalobce usuzuje, že mohlo dojít ke ztrátě části jeho pobytové dokumentace, když dožádaný úřad nic takového nezmiňuje, jeho vyjádření jsou svým obsahem jednoznačná a sám žalobce svá tvrzení o existenci dřívějšího pobytového oprávnění ničím nedokládá. Tvrzení žalobce navíc nekoresponduje s faktem, že žalobce je před rokem 1999 uváděn v žádostech své matky o povolení dlouhodobého pobytu, avšak s adresou bydliště v Bělorusku.
10. K námitkám žalobce rozporujícím výklad ustanovení § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb., dle nichž i k datu 25. 5. 1999, od kdy by se měl v České republice oprávněně

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

zdržovat, by žalobce podmínky cit. ustanovení podle svého přesvědčení splňoval, protože v této době mu bylo deset let, přičemž slovní spojení „nejpozději od věku 10 let“ lze podle žalobce vykládat tak, že tuto podmínku splňuje i ten, kdo začal pobývat na území České republiky ve svých deseti letech, žalovaný uvedl, že věk je u fyzické osoby dosažen v konkrétním časovém okamžiku; věku deseti let tedy fyzická osoba dosáhne v den desátých narozenin. Po tomto dni je fyzická osoba nikoliv ve věku deseti let, nýbrž starší deseti let. Dle žalovaného je den desátých narozenin nejzazším okamžikem počátku běhu lhůty končící dnem učinění prohlášení o nabytí státního občanství České republiky. V rámci této doby se pak dle žalovaného posuzuje splnění podmínky alespoň dvou třetin oprávněného i faktického pobytu prohlašovatele na území České republiky.

11. Žalovaný uvedl, že na základě všech výše uvedených skutečností dospěl k závěru, že v případě žalobce nebylo prokázáno, že by v době, kdy dovršil věk deseti let, již pobýval na území České republiky, a to ani fakticky, ani oprávněně. Počátek oprávněného i faktického pobytu žalobce na území České republiky je poprvé doložen v době pozdější, resp. téměř rok poté, co žalobce dosáhl věku deseti let. Žalobce tedy podle žalovaného nesplňuje podmínku uvedenou v § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb., a správní orgán prvního stupně nepochybil, když rozhodl o tom, že žalobce státní občanství České republiky prohlášením učiněným podle § 35 odst. 1 tohoto zákona nenabyl.
12. Žalovaný dále uvedl, že ve výsledku přisvědčil pouze té části odvolací argumentace, v níž žalobce napadal nedostatečnost odůvodnění napadeného rozhodnutí. Ačkoli je z právní úpravy aplikované v projednávané věci zřejmé, že podmínky, které zákon o státním občanství České republiky v § 35 odst. 1 stanoví pro nabytí státního občanství České republiky prohlášením, jsou zákonodárcem koncipovány kumulativně, tj. již při nesplnění jediné z nich (v tomto případě podmínky uvedené v písm. b) cit. ustanovení) k nabytí státního občanství České republiky nedojde, měl žalovaný za to, že odůvodnění správního rozhodnutí má vždy odpovídat požadavkům § 68 odst. 3 správního řádu, což v případě Prvostupňového rozhodnutí naplněno nebylo. Odůvodnění napadeného rozhodnutí se dle žalovaného v podstatě sestává pouze z jediného stručně formulovaného závěru, a to, že žalobce získal první oprávněný pobyt na území České republiky později, než k desátému roku věku a nesplňuje tak zákonné podmínky pro prohlášení, přičemž správní orgán prvního stupně ani konkrétně neuvedl, jaké podmínky v daném případě právní úprava pro nabytí státního občanství České republiky stanoví. Žalovaný doplnil, že přestože shledal v odůvodnění napadeného rozhodnutí výše popsané nedostatky, neměly tyto vady vliv na hmotněprávní posouzení věci. Z důvodu procesní ekonomie tedy žalovaný nerozhodl o zrušení prvostupňového rozhodnutí a vrácení věci k novému projednání, neboť je zcela zřejmé, že správní řízení by posléze dospělo k témuž výsledku.
13. Ke zbývajícím částem odvolání žalovaný uvedl, že nijak nerozporuje část odvolací argumentace pojednávající o smyslu a účelu ustanovení § 35 zákona č. 186/2013 Sb., jímž je umožnit zjednodušeným způsobem nabytí státního občanství České republiky tzv. „přistěhovalcům druhé generace“, kteří od dětství žijí na českém území a jsou plně integrováni do české společnosti. Současně však žalovaný připomněl, že i v tomto případě je možnost nabytí státního občanství České republiky založena na jasné definovaných kritériích, které je třeba naplnit, což se však v případě žalobce nestalo.

III. Žaloba

14. Žalobce v podané žalobě uvedl, že dle názoru správního orgánu prvního stupně i dle názoru žalovaného žalobce nesplnil podmínku dle § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. Žalobce s tímto závěrem žalovaného nesouhlasil a byl přesvědčen, že podmínku § 35 odst. 1 písm. b) zákona splnil.
15. Pokud jde o počátek pobytu žalobce na území České republiky, žalobce uvedl, že žalovaný i správní orgán prvního stupně dospěly k závěru, že žalobce se na území České republiky zdržuje od 8. 3. 1999. K tomuto závěru žalovaný dospěl na základě údajů, které obdržel od Ministerstva vnitra ČR, kdy dle záznamů vedeným tímto ministerstvem žalobce získal oprávnění k pobytu na území ČR dne 25. 5. 1999. Žalovaný ovšem vůbec nevzal do úvahy tvrzení žalobce, že na území ČR fakticky pobýval již v roce 1998, což žalobce s ohledem na neúplnost údajů vedených a poskytnutých Ministerstvem vnitra nemohl prokázat jinak, než například čestným prohlášením třetí osoby, případně výsledkem svědka.
16. Žalobce poukázal na to, že v průběhu správního řízení předložil jako důkaz čestné prohlášení Mgr. O. Z. ze dne 30. 4. 2015, které dokládá a prokazuje faktický pobyt účastníka řízení na území České republiky společně se svojí matkou již v roce 1998. Pokud žalovaný a správní orgán prvního stupně nepovažovali toto čestné prohlášení za dostatečný důkaz, mohli podle žalobce provést důkaz svědeckou výpovědí Mgr. O. Z. Důkaz svědeckou výpovědí zcela zřejmě vyplynul z předloženého důkazu žalobce (čestného prohlášení); žalovaný a zejména správní orgán prvního stupně měl tedy podle žalobce postupovat v souladu s § 3 správního řádu, což ovšem neučinil a vydal rozhodnutí, aniž by zjistil řádný skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
17. Závěr žalovaného, že čestné prohlášení ani svědecká výpověď nejsou dle § 53 odst. 5 správního řádu v daném případě přípustné, je podle žalobce naprosto nesprávný. Citované ustanovení řeší situace, kdy zákon vyžaduje k prokázání určité skutečnosti předložení listinného důkazu (zejména půjde o veřejné listiny, které deklarují určité skutečnosti, např. výpis z rejstříku trestů, oddací list...), přičemž odst. 5 pak umožňuje takový listinný důkaz nahradit, ovšem pouze v situaci, kdy to umožňuje zvláštní zákon. Pokud ovšem má být v řízení prokázána skutečnost, ke které zákon výslovně nepožaduje předložení listinného důkazu, správní orgány jsou podle žalobce povinny vycházet z § 51 odst. 1 správního řádu, který stanoví, že *„k provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek“*. Žalobce v tomto směru podotknul, že ustanovení § 35 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb. stanoví podmínky, které musí prohlašovatel splnit, aby nabyl občanství. Citovaný zákon ovšem podle žalobce neuvádí, že by měly být tyto podmínky, v daném případě podmínka pod písm. b), prokazovány listinnými důkazy. Žalobce byl tedy oprávněn splnění podmínek prokazovat jakýmkoli důkazním prostředkem v intencích § 51 odst. 1 správního řádu a žalovaný a správní orgán prvního stupně měli postupovat v souladu s § 3 správního řádu, tedy zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
18. Žalobce uvedl, že pokud v prohlášení podaném před správním orgánem prvního stupně uvedl, že se na území zdržuje oprávněně ode dne 8. 3. 1999, učinil tak zcela zřejmě v důsledku informace, kterou měl od správního orgánu. Jen stěží lze dle něho předpokládat, že by si žalobce tento den přesně pamatoval, a je tedy zřejmé, že vycházel z informací vedených správním orgánem. Sám správní orgán prvního stupně se nadto dle žalobce

původně domníval, že žalobce splňuje podmínku § 35 odst. 1 písm. b) zákona o státním občanství České republiky a o této skutečnosti žalobce utvrzoval.

19. Žalobce v tomto směru vytýkal, že žalovaný v otázce počátku pobytu žalobce na území vycházel jediné a pouze ze sdělení Ministerstva vnitra, i když žalobce tvrdil a snažil se i prokázat, že informace vedené Ministerstvem vnitra jsou zřejmě nesprávné. Pokud žalobce nemůže ovlivnit správnost a úplnost údajů Ministerstva vnitra o jeho pobytu na území, zároveň však tvrdí, že tyto informace jsou neúplné a navrhuje k prokázání svého tvrzení další důkazy, případně tyto důkazy se samy nabízejí, správní orgán by neměl podle přesvědčení žalobce rezignovat na zjištění skutečného stavu věci a bez dalšího důkazy neprovést nebo k nim nepřihlížet.
20. Žalobce pak byl nadále přesvědčen, že je napadené rozhodnutí založeno na nesprávném právním posouzení věci v důsledku nesprávného výkladu § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. Slovní spojení „nejpozději od věku 10 let“ žalovaný podle žalobce vykládá tak, že tuto podmínku splňují pouze osoby, které na území České republiky začaly pobývat před dovršením 10 let, tedy v době, kdy jim bylo pouze 9 let. Tento výklad žalobce považoval za nesprávný a zároveň za naprosto překvapivý. Žalobce byl přesvědčen, že pokud by byl použit jazykový výklad, který by měl být pro interpretaci norem prvotní, a zároveň by byla respektována zásada jasnosti a předvídatelnosti právních norem, nemohl by žalovaný dospět k uvedenému závěru. Ze slovního spojení „nejpozději od věku 10 let“ podle žalobce nelze, aniž by byl uplatněn nepřipustně restriktivní a překvapivý výklad, dospět k závěru, že tato podmínka není splněna, pokud žalobce již dovršil věku 10 let, a tuto podmínku by splňoval pouze v případě, že by na území České republiky začal pobývat již ve svých 9 letech. Žalobce jel od počátku přesvědčen, že citované ustanovení stanoví podmínku, kterou splní každý, kdo začal pobývat na území ČR i ve svých 10 letech, tedy před dovršením 11 let.
21. Žalobce poukázal na to, že Ústavní soud již v řadě svých rozhodnutí vyzdvihl, že mezi základní principy právního státu patří princip předvídatelnosti zákona, jeho srozumitelnosti a vnitřní bezrozpornosti. V tomto směru poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 77/06 ze dne 15. 2. 2007, a sp. zn. II. ÚS 2429/12 ze dne 6. 6. 2013. Žalobce měl za to, že výklad předmětného ustanovení zastávaný žalovaným je krajně formalistický a především naprosto nepředvídatelný a nerespektující žalobcovu důvěru v jasné právní normy.
22. Žalobce doplnil, že jím zastávaný jazykový výklad je navíc v souladu i s výkladem teologickým. Uvedl, že smyslem a účelem ustanovení zákona č. 186/2013 Sb. umožňujícím nabytí státního občanství prohlášením je podle důvodové zprávy k tomuto zákonu umožnit nabytí státního občanství osobám, které žijí na území České republiky od svého dětství a jsou tak plně integrovány do české společnosti a mají hluboké vazby k území České republiky i k České republice jako státu. Hranice 10 let přitom podle žalobce byla dle důvodové zprávy stanovena s ohledem na povinnou školní docházku a na absolvování této povinné školní docházky na území ČR alespoň z poloviny její doby. Žalobce poukázal na to, že podle § 36 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. je školní docházka povinná po dobu devíti let. Povinná školní docházka přitom začíná zpravidla počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dovrší 6. rok věku. V polovině doby povinné školní docházky, tedy po prvním půlroce 5. třídy, je dětem 10, některým i 11 let. Pokud tedy z důvodové zprávy vyplývá, že hranice 10 let byla stanovena s ohledem na absolvování alespoň poloviny školní docházky, lze podle žalobce uzavřít, že jím zastávaný výklad je správný.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

23. Žalobce nepochybně navštěvoval již pátou třídu základní školy na území České republiky, jak vyplývá z doloženého vysvědčení pro rok 1999/2000. Lze tedy podle něho bezesbýtku konstatovat, že polovinu povinné školní docházky žalobce na území České republiky absolvoval.
24. Žalobce tak měl za to, že i kdyby žalovaný správně posoudil okamžik počátku pobytu žalobce na území České republiky, tady že žalobce začal na území pobývat až v době, kdy mu bylo 10 let, nemůže napadené rozhodnutí obstát, jelikož žalobce všechny zákonem požadované podmínky pro nabytí občanství prohlášením splnil a závěr žalovaného o jejich nesplnění vychází z nesprávné interpretace § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb.

IV. Vyjádření žalovaného

25. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 18. 11. 2016 uvedl, že pokud žalobce namítá, že datum 8. 3. 1999 v prohlášení uvedl v důsledku informace, kterou měl od správního orgánu prvního stupně, je podle žalovaného jeho tvrzení neprokázané a nepřesvědčivé. Dle žalovaného lze jen stěží usuzovat, že by správní orgán prvního stupně mohl žalobci podsouvat údaj o tom, od kdy se žalobce fakticky zdržuje na území ČR. Údaj o počátku faktického pobytu žalobce na území mohl být podle žalovaného v počáteční fázi znám pouze žalobci samému. Podle žalovaného pak datum počátku faktického pobytu žalobce na území ČR, jak ho žalobce uvedl na počátku správního řízení, koresponduje s potvrzením Státního vzdělávacího zařízení – střední všeobecně vzdělávací školy s důkladnou výukou cizího jazyka při Velvyslanectví Ruské federace v České republice ze dne 22. 12. 2014, v němž se uvádí, že žalobce od dubna do května 1999 navštěvoval 4. třídu. Právě tento údaj, tj. duben 1999, tak vzal žalovaný za prokázaný počátek faktického pobytu žalobce na území.
26. Žalovaný uvedl, že čestné prohlášení Mgr. O. Z. ze dne 30. 4. 2015 především nekomponduje s počátečním prohlášením žalobce samotného. Doplnil, že o výuce od března 1998 do března 1999 navíc neexistuje žádný relevantní doklad. Žalovaný proto považuje čestné prohlášení za nevěrohodné a účelové.
27. Argumentaci žalobce stran přípustnosti čestného prohlášení jako důkazního prostředku ve správním řízení nepovažoval žalovaný za relevantní s tím, že i přes poukaz na § 53 odst. 5 správního řádu žalovaný vzal předložené čestné prohlášení v úvahu a provedl hodnocení jeho obsahu, a to jak samostatně, tak i ve vzájemné souvislosti s ostatními důkazy.
28. K námitkám týkajícím se počátku a rozsahu oprávněného pobytu žalobce na území žalovaný setrval na závěrech vyslovených v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Doplnil, že údaje o datu získání prvního pobytového oprávnění žalobce uváděné ministerstvem v podstatě odpovídají údajům, které sám žalobce uvedl v prohlášení na počátku správního řízení. Nynější tvrzení o tom, že žalobce získal oprávnění k pobytu již o rok dříve, žalobce podle žalovaného nijak neprokázal, přičemž jsou v přímém rozporu s faktem, že žalobce je před rokem 1999 uváděn v žádostech své matky o povolení dlouhodobého pobytu s adresou bydliště v Bělorusku.
29. K námitce týkající se výkladu § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. žalovaný setrval na argumentaci uvedené v odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že den desátých narozenin je nejzazším okamžikem počátku běhu lhůty končící dnem učinění prohlášení o nabytí státního občanství a v rámci této doby se posuzuje splnění podmínky alespoň dvou třetin oprávněného i faktického pobytu. V případě žalobce však podle žalovaného nebylo

prokázáno, že by se v době, kdy dovršil věk 10 let, žalobce oprávněně zdržoval na území České republiky. Počátek oprávněného i faktického pobytu žalobce na území je podle žalovaného poprvé doložen v době pozdější, resp. téměř rok poté, co žalobce dosáhl věku 10 let.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

30. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. O podané žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení s takovým postupem souhlasili (souhlas žalovaného byl s ohledem na § 51 odst. 1 větu druhou s. ř. s. presumován).
31. Podstatou předmětné věci je posouzení, zda žalobce nabytí prohlášením učiněným v režimu § 35 a § 73 zákona č. 186/2013 Sb. státní občanství České republiky.
32. Podle § 35 odst. 1 zákona č. 186/2013 Sb. platí, že prohlášením může nabýt státní občanství České republiky fyzická osoba nejpozději do 3 let od dosažení věku 18 let, pokud
 - a) má na území České republiky povolen trvalý pobyt,
 - b) nejpozději od věku 10 let se až k datu prohlášení nejméně dvě třetiny této doby oprávněně zdržuje na území České republiky,
 - c) nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin nebo provinění, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena“.
33. Podle § 73 věty první tohoto zákona pak platí, že „fyzická osoba, která splňuje podmínky stanovené v § 35 odst. 1 písm. a) až c), avšak je ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona starší 21 let, může do 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona učinit prohlášení o nabytí státního občanství České republiky, a nabýt takto státní občanství České republiky“.
34. V posuzované věci není mezi účastníky řízení sporné, že žalobce, na kterého dopadalo intertemporální pravidlo obsažené v ustanovení § 73 zákona č. 186/2013 Sb., naplnil podmínky stanovené pro nabytí občanství prohlášením v § 35 odst. 1 písm. a) a písm. c) tohoto zákona, tj. podmínku trvalého pobytu a podmínku bezúhonnosti.
35. Žalobce však nesouhlasí se závěrem žalovaného, podle něhož žalobce občanství prohlášením nenabyl, neboť nesplňoval předpoklad vyplývající z § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb., tj. předpoklad, že se nejpozději od věku 10 let až k datu prohlášení nejméně dvě třetiny této doby oprávněně zdržoval na území České republiky.
36. Soud podotýká, že v tomto ohledu nicméně nebylo mezi účastníky řízení sporné, že se žalobce, který věku 10 let dosáhl dne 20. 6. 1998, fakticky na území České republiky zdržoval nejpozději od dubna 1999 a oprávněně od května 1999, tj. v době, kdy mu bylo stále ještě 10 let, resp. v době předcházející okamžiku, kdy dovršil 11 let věku.
37. V logice uspořádání žalobních bodů se tak soud předně zabýval námitkou nezákonnosti napadeného rozhodnutí spočívající v nesprávném výkladu ustanovení § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb., neboť s ohledem na nesporné skutečnosti je její zodpovězení klíčové pro posouzení rozhodné právní otázky.
38. Žalobce v tomto ohledu namítal, že slovní spojení „nejpozději od věku 10 let“ nelze vykládat tak, jak činí žalovaný, totiž, že tuto podmínku splňují pouze osoby, které na

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

území České republiky začaly pobývat před dovršením 10 let, tedy v době, kdy jim bylo pouze 9 let. Uvedený výklad podle žalobce neodpovídá interpretačním metodám, je nepřipustně restriktivní, krajně formalistický a překvapivý; nadto je podle žalobce z jím popsanych důvodů v rozporu se závěry plynoucími z teleologického výkladu. Žalobce tak měl za to, že i kdyby žalovaný správně posoudil okamžik počátku pobytu žalobce na území České republiky, tady že žalobce začal na území pobývat až v době, kdy mu bylo 10 let, nemůže napadené rozhodnutí obstát, jelikož žalobce všechny zákonem požadované podmínky pro nabytí občanství prohlášením splnil.

39. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí v daném směru uvedl, že den desátých narozenin je nejzazším okamžikem počátku běhu lhůty končící dnem učinění prohlášení o nabytí státního občanství České republiky. V rámci této doby se pak dle žalovaného posuzuje splnění podmínky alespoň dvou třetin oprávněného i faktického pobytu prohlašovatele na území České republiky. Počátek oprávněného i faktického pobytu žalobce na území České republiky je však podle žalovaného poprvé doložen v době pozdější, resp. téměř rok poté, co žalobce dosáhl věku deseti let, a žalobce proto nesplňuje podmínku uvedenou v § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. Ve vyjádření k žalobě přitom žalovaný na své argumentaci setrval.
40. Městský soud v Praze byl nucen žalobci přisvědčit, že závěr, který žalovaný prostřednictvím jím provedeného výkladu ustanovení § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. vyvodil, z právní normy v tomto ustanovení obsažené nevyplývá.
41. Soud zdůrazňuje, že obecná teorie práva zabývající se interpretací právních textů upřednostňuje kombinaci interpretačních metod, jimiž jsou logický a systematický výklad, výklad *e ratione legis*, výklad teleologický, i jazykový. Při aplikaci a interpretaci právní normy je však vždy nutno šetřit jejího významu. Proto je třeba užít metodu, která zabezpečí aplikaci smyslu, záměru a materiálního obsahu právní normy. Jinak řečeno, psaný text je snahou o vyjádření materiálního obsahu právní normy, a samotný jazykový výklad bez vnímání a poznání smyslu a obsahu právní normy vtělené do právního textu proto nemůže být jedinou výkladovou metodou. Základním principem pro interpretaci právního textu je, jak sděleno shora, jeho interpretace ve prospěch účelu, který právní norma plní. Sleduje-li tedy právní norma určitý cíl, je nutno ji interpretovat tak, aby byl tento cíl umožněn a nikoliv aby jeho dosažení bylo výkladem normy ztíženo (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2007, čj. 1 As 24/2006 - 86).
42. Jakkoli představuje jazykový výklad prvotní přiblížení k aplikované právní normě, nevylučuje, ale naopak předpokládá užití dalších interpretačních metod tak, aby byl nade vše pochybnost vyjasněn smysl a účel předmětné normy. Shodné závěry plynou z ustálené rozhodovací praxe Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu (srov. např. nálezy ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. ÚS 33/97, ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, ze dne 3. 2. 1999 sp. zn. Pl. ÚS 19/98, ze dne 12. 11. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 22/13, či ze dne 31. 8. 2015, sp. zn. II. ÚS 1287/14). V dnes již klasickém nálezu ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. ÚS 33/97, Ústavní soud v tomto směru konstatoval, že „[n]eudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jazykového výkladu; jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad *e ratione legis* atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. Neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity.“ V nálezu ze dne 31. 8. 2015, sp. zn. II. ÚS 1287/14, pak Ústavní soud uvedl, že

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

„[p]ři výkladu a aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, v němž je třeba vždy nalézat i principy uznávané demokratickými právními státy.“ Obdobně lze poukázat na rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2005, čj. 1 Afs 86/2004 - 54, podle něhož *„k výkladu právních předpisů a jejich institutů nelze přistupovat pouze z hlediska textu zákona, ale především podle jejich smyslu. Jazykový výklad může ve smyslu ustálené judikatury Ústavního soudu, s nímž se v řadě svých rozhodnutí výslovně ztotožnil i Nejvyšší správní soud, představovat pouze prvotní přiblížení se k obsahu právní normy, jejímž nositelem je interpretovaný právní předpis; k ověření správnosti či nesprávnosti výkladu, popř. k jeho doplnění či upřesnění, potom slouží ostatní interpretační přístupy.“* Dále lze zmínit i pozdější judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 12. 10. 2016, č. j. 3 Ads 258/2015 - 30, v němž soud uzavřel, že: *„[k]rajský soud i žalovaná tedy správně použily ke zjištění obsahu právních norem, o jejichž výklad je spor v posuzované věci, i jiné výkladové metody kromě výkladu čistě jazykového, kterým argumentuje od počátku stěžovatel. Za použití těchto dalších výkladových metod dospěly krajský soud i žalovaná k takové interpretaci § 1 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., jejíž správnost potvrdil nyní i Nejvyšší správní soud a jež je také v souladu s jeho předcházející judikaturou. Nejvyšší správní soud tento interpretační postup tedy plně aprobuje a nemůže se ztotožnit s názorem stěžovatele, že je takový postup v rozporu se zásadou zákonnosti. Naopak, pečlivé ověření smyslu normativního obsahu zákona také prostřednictvím jiných výkladových metod zásadě zákonnosti zcela vyhovuje.“*

43. Městský soud v Praze konstatuje, že čistě jazykovou metodou výkladu uvedeného ustanovení nelze podle jeho přesvědčení dospět k jednoznačnému závěru, zda podmínku pro nabytí občanství ve smyslu § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. splňuje i ten, kdo na území České republiky začal pobývat v době, kdy mu bylo 10 let, tedy v době předcházející dosažení věku 11 let. Podle soudu totiž nelze bez dalšího uzavřít, jak činí žalovaný, že slovní spojení „nejpozději od věku 10 let“ je nutno vykládat tak, že fakticky bude dopadat pouze na osoby, které začnou na území České republiky pobývat ve věku 9 let, resp. nejpozději v den desátých narozenin.
44. Za této situace je třeba v souladu s výše uvedenými judikatorními závěry vyjít z dalších interpretačních metod. Podle soudu přitom v nyní posuzovaném případě nelze pominout především závěry plynoucí ze systematického výkladu. Soud v této souvislosti nepřehlédl, že zatímco ustanovení § 35 zákona č. 186/2013 Sb. na jiných dvou místech výslovně pracuje s pojmem „dosažení“ určitého věku (srov. návětí v odst. 1 a odst. 3), v předmětném ustanovení § 35 odst. 1 písm. b) tohoto pojmu použito není. Z uvedeného vyplývá, že pokud zákonodárce chtěl jednoznačně specifikovat určitý časový okamžik, učinil tak prostřednictvím uvedeného pojmu „dosažení“ věku 18 let (§ 35 odst. 1 zákona), resp. 15 let (§ 35 odst. 3 zákona). V souladu s principem předpokladu tzv. racionálního zákonodárce tak lze podle soudu dovozovat, že pokud v klíčovém ustanovení § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. není pojmu „dosažení“ věku použito, je tak činěno vědomě s cílem odlišit dikci uvedené normy od norem, které s tímto pojmem pracují. Uvedená metoda výkladu tak podle soudu jednoznačně svědčí interpretaci zastávané žalobcem, podle níž pro účely uvedeného ustanovení postačí, je-li pobyt na území České republiky zahájen v průběhu období, kdy je prohlášovatel 10 let, tj. před dosažením věku 11 let. Jinak řečeno, chtěl-li zákonodárce vyloučit možnost zjednodušeného režimu nabytí občanství u osob, které započaly svůj pobyt v České republice v průběhu období, kdy jim bylo 10 let, měl předmětnou právní normu formulovat jednoznačně, tedy s využitím slovního spojení

„dosažení věku“, jak tomu v případě jiných norem obsažených v předmětném ustanovení § 35 zákona učinil.

45. Shodný závěr ve prospěch výkladu žalobce pak podle soudu plyne i z kombinace historického a teleologického výkladu. Žalobce v tomto směru správně upozornil na to, že ve zvláštní části důvodové zprávy k předmětnému ustanovení je uvedeno, že smyslem předmětné úpravy je zjednodušit režim nabývání státního občanství přistěhovalcům další generace s tím, že nemají být činěny rozdíly mezi osobami, které zde žijí od narození a těmi, kteří zde žijí od dětství, když z hlediska jejich integrace do české společnosti je podle zákonodárce rozhodující absolvování alespoň poloviny povinné školní docházky v České republice a následný pobyt na území České republiky do dosažení zletilosti.
46. Soud v tomto směru poukazuje na obsah zvláštní části důvodové zprávy k předmětnému ustanovení, podle něhož *„dosavadní právní úprava neřeší problematiku nabývání státního občanství České republiky v případě nezletilých fyzických osob, které se narodily cizincům na území České republiky, popřípadě přesídlily na území České republiky společně s rodiči již v dětství, a mají tudíž úzké vazby k České republice od narození nebo od útlého věku. Tyto osoby bývají označovány za tzv. „přistěhovalce druhé generace“, pokud se narodily rodičům až po jejich příchodu do České republiky. Ve většině případů jde o osoby, které jsou vzhledem k délce svého pobytu na území České republiky prakticky zcela integrovány do české společnosti. Zájmem České republiky zůstává, aby závěrečná fáze jejich integrace byla úspěšně završena, což bude usnadněno možností zjednodušeného nabytí státního občanství České republiky. Většina z původních 15 členských států Evropské unie již tyto otázky vyřešila ve své právní úpravě státního občanství tím, že umožňuje nabytí státního občanství přistěhovalcům druhé a třetí generace zjednodušeným způsobem, popř. ex lege (např. Rakousko, Belgie, Francie, Spolková republika Německo, Itálie, Nizozemsko, Španělsko aj.). K tomu, aby bylo nabývání státního občanství České republiky umožněno fyzickým osobám, které v České republice po určitou dobu oprávněně pobývají před dosažením zletilosti, zavazuje Českou republiku i čl. 6 odst. 4 písm. f) Evropské úmluvy o státním občanství.“*

Návrh umožňuje těmto osobám nabytí státního občanství České republiky zjednodušeným způsobem prohlášením. Jednou z podmínek pro učinění prohlášení bude povolený trvalý pobyt na území České republiky, aniž by byla stanovena jeho délka, a dále oprávněné se zdržování na území České republiky po dvě třetiny zákonem požadované doby.

Dále se vychází z předpokladu, že nemají být činěny rozdíly mezi osobami, které zde žijí od narození a těmi, kteří zde žijí od dětství, protože z hlediska jejich integrace do české společnosti je rozhodující absolvování alespoň poloviny povinné školní docházky v České republice (§ 36 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů) a následný pobyt na území České republiky do dosažení zletilosti“.

47. Z uvedeného vyjádření vůle zákonodárce poukazující na smysl a účel předmětné úpravy, resp. důvody jejího přijetí, podle přesvědčení soudu ve vztahu k okamžiku počátku pobytu prohlášovatele na území České republiky plyne, že zákonodárce považoval za významné umožnit nabytí občanství zjednodušeným režimem osobám, které (při splnění dalších podmínek) v České republice absolvovaly alespoň polovinu povinné školní docházky. Se zřetelem k pravidlům vyplývajícím z § 36 a § 37 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, přitom pro potřeby výkladu § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. plyne, že cíli a smyslu regulace bez dalšího nebude odporovat výklad, který by pojem

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

„nejpozději od věku 10 let“ interpretoval, že postačí, pokud bude pobyt fakticky zahájen kdykoli přede dnem 11. narozenin. I v takovém případě totiž bude s ohledem na pravidla obsažená ve školském zákoně zpravidla dosaženo toho, že dítě naplní zákonodárcem akcentovaný předpoklad absolvování alespoň poloviny školní docházky v České republice. Tak tomu ostatně bylo i v případě žalobce, který v České republice navštěvoval již pátý ročník základní školy, což nebylo mezi účastníky řízení sporným.

48. Z popsanych důvodů tak soud nemohl přisvědčit žalovanému, že by bylo v případě žalobce naplnění podmínky v § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 186/2013 Sb. vyloučeno za situace, kdy se žalobce v České republice počal zdržovat poté, co dosáhl věku 10 let, avšak předtím, než dosáhl věku 11 let. Právě naopak, žalobce s přihlédnutím k mezi účastníky nespornému okamžiku započetí faktického pobytu na území České republiky (nejpozději v dubnu 1999) podmínku stanovenou v § 35 odst. 1 písm. b) zákona podle přesvědčení soudu splňoval.
49. Předmětný okruh žalobních námitek tak soud shledal důvodným a uzavřel, že je napadené rozhodnutí zatíženo vadou nezákonnosti z důvodu nesprávného právního posouzení rozhodné právní otázky.
50. S přihlédnutím ke shora uvedeným závěrům pak soud nepřistoupil k vypořádání zbývajících žalobních námitek, neboť ty mířily k prokazování okolností souvisejících se zahájením pobytu žalobce v České republice ještě před dosažením věku 10 let. S ohledem na výše vyložené závěry a se zřetelem k mezi účastníky nespornému okamžiku započetí faktického pobytu žalobce na území České republiky nejpozději v dubnu 1999 by totiž závěry k těmto námitkám nemohly na posouzení klíčové právní otázky, tj. otázky, zda žalobci prohlášením ve smyslu § 35 odst. 1 a § 73 zákona č. 186/2013 Sb. vzniklo občanství České republiky, ničeho změnit, a jejich vypořádání je proto nadbytečné.
51. Na základě všech shora uvedených skutečností soud napadené rozhodnutí žalovaného podle § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. zrušil pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení rozhodné právní otázky. V dalším řízení zohlední žalovaný závěry vyslovené výše v bodech 40 – 49 odůvodnění tohoto rozsudku a znovu posoudí, zda žalobci prohlášením učiněným podle § 35 odst. 1 a § 73 zákona č. 186/2013 Sb. vzniklo občanství České republiky.
52. Právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
53. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, proto mu soud přiznal náhradu nákladů řízení. Tu představuje zaplacený soudní poplatek ve výši celkem 3 000 Kč, náklady za zastoupení advokátem za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby) a režijní paušály po 300 Kč, celkem tedy 6 800 Kč podle ust. § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů a 21% DPH ve výši 1 428 Kč. Celková výše přiznaných nákladů tak činí 11 228 Kč.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 8. října 2018

JUDr. Naděžda Řeháková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.